

Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2036

Vedtatt i kommunestyret 28.01.2026

Hyyhyh vyyh

Forord

Kommuneplanens samfunnsdel er Lillestrøm kommune sitt viktigste strategiske styringsdokument og peker ut retningen for hvordan vi sammen skal utvikle kommunen vår i årene som kommer. Planen bygger på kunnskap, erfaringer og verdier som skal sikre en bærekraftig utvikling til det beste for dagens og fremtidige generasjoner.

Samfunnsdelen viser hvordan vi skal utvikle tjenestene våre og hvordan vi kan samarbeide med innbyggere, frivillige og næringsliv. Sammen må vi møte utfordringer innen klima, utenforskap og demografi, samtidig som vi bygger et samfunn preget av tillit, inkludering og nyskaping.

Samfunnsdelen gir oss et felles utgangspunkt for dialog, prioriteringer og handling – og den forplikter oss til å tenke helhetlig og langsiktig

Forsidebildet viser Blaker skanse som er et godt eksempel på hva vi kan få til når frivillighet, næringsliv, kultur og kommune jobber sammen. Julemarkeder, Kunstsansen, plantemarkeder, 17. maifeiring og konserter er noe av det som gleder publikummere fra fjern og nær, og gjør Blaker Skanse til et levende kulturminne og et samlingspunkt.

Samarbeid og gode møteplasser trenger vi mer av for å møte de utfordringene vi står i sammen som kommune og samfunn. Jeg ser fram til videre samarbeid med hele Lillestrømsamfunnet for å realisere målene i denne planen. Sammen skal vi gjøre Lillestrøm til et enda bedre sted å leve, bo og virke.

Kjartan Berland

Ordfører i Lillestrøm kommune

1 Om kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede plan og et utgangspunkt for å styre samfunnsutviklingen i ønsket retning. Den skal være førende for alle andre planer i kommunen, også økonomiplanen.

God planlegging tar utgangspunkt i det bestående, viderefører det som fungerer godt og foreslår endringer der det er nødvendig. For denne samfunnsdelen er utgangspunktet den planen som ble vedtatt i 2020, da Lillestrøm kommune var ny. De temaplanene og strategiene som er vedtatt senere har utdypet og konkretisert satsingsområdene og har vært viktige i arbeidet med revidert samfunnsdel.

All planlegging i Lillestrøm skal være kunnskapsbasert. En kunnskapsbasert tilnærming innebærer å ta beslutninger og utvikle strategier basert på relevante fakta og erfaringer for å sikre at strategier og tiltak er relevante og effektive. *Tall og fakta 2025* ligger til grunn for arbeidet med denne planen.

Langsiktig arealstrategi som er vedlagt samfunnsdelen, gir føringer for kommuneplanens arealdel og viser en retning for arealutviklingen som gjelder utover den enkelte kommuneplanperiode. I den enkelte reguleringssak viser langsiktig arealstrategi verdivalg og prinsipper for avveining av motstridende hensyn.

I planen pekes det ut fem satsingsområder. Hvert satsingsområde har hovedmål og delmål, og det vises til hvilke av FNs bærekraftsmål som er særlig viktige innenfor dette satsingsområdet.

Satsingsområder og mål i kommuneplanens samfunnsdel skal konkretiseres i kommunens øvrige planer, for til slutt å synliggjøres i kommuneplanens handlingsdel: økonomiplanen. Dette er vist i figuren.

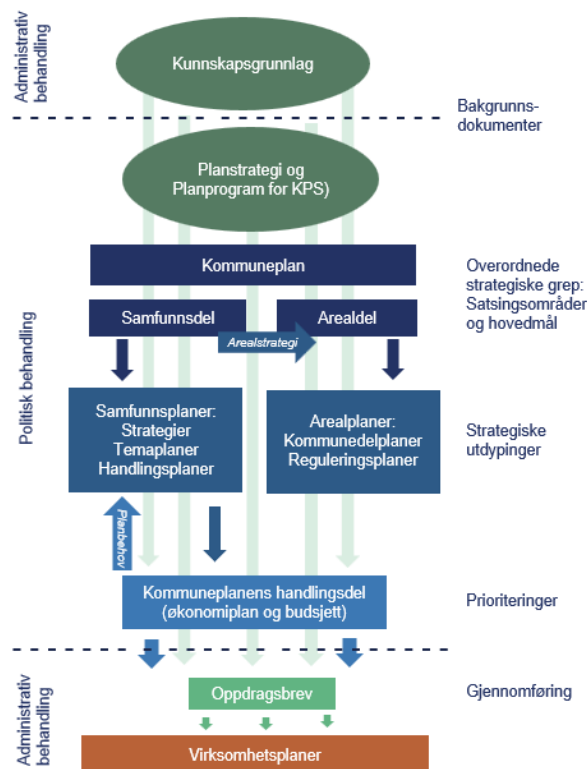
For å lykkes med dette og nå målene våre, må hele kommuneorganisasjonen klare å løfte blikket og sette søkelys på de overordnede målsetninger. Både ansatte og ledere må være åpne for nye løsnings- og samarbeidsmodeller og positiv til eksterne aktørers bidrag til nye måter å nå målene på.

«Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. (...)»

Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.»

Plan- og bygningsloven

Plansystemet i Lillestrøm kommune

2 Lillestrøm kommune – vekst og mangfold

Lillestrøm er en mangfoldig kommune med bygd og by, raviner og elvelandskap, variert næringsliv, handel og kunnskapsbedrifter, universitet, industrihistorie og gamle forsvarsverk.

Forskningsparken på Kjeller representerer et høykompetansemiljø som er et godt utgangspunkt for videre utvikling av et innovasjonsdistrikt i bybåndet Lørenskog–Ahus–Lillestrøm–Kjeller

Det er gode naturgitte forhold for produksjon av mat og trevirke i Lillestrøm. Natur- og kulturlandskapet gjør Lillestrøm til en attraktiv kommune og gir innbyggerne identitet og stolthet.

Kommunen har også et rikt kulturliv med bred frivillighet og flere viktige kulturinstitusjoner. Fetsund lenser, Blaker Skanse, Guttormsgaard arkiv, Lillestrøm kultursenter, UngeViken teater og Nitja senter for samtidskunst er sentrale kulturinstitusjoner for hele regionen.

Beliggenheten mellom Oslo og Gardermoen og et godt utbygd kollektivtilbud gjør Lillestrøm til en av landets mest sentrale kommuner: 10 minutter til hovedstaden og 12 minutter til verden.

Lillestrøm er landets 9. største kommune og hadde ved inngangen til 2025 95 762 innbyggere. Det har vært sterk befolkningsvekst siden årtusenskiftet med en årlig vekst på 1-3 prosent. Siden år 2000 har befolkningen i Lillestrøm steget med over 36 000 personer, eller 60 prosent. Til sammenligning var veksten nasjonalt på 18 prosent i samme periode.

Den sentrale beliggenheten gjør at vi må forvente fortsatt vekst, og det er ett av de viktigste premissene for planlegging i Lillestrøm. En større befolkning krever at tjenestetilbudet vokser. Det blir flere eldre som trenger hjemmehjelp, flere elever på skolene, flere reguleringsplaner som skal vedtas og flere fotballag på idrettsbanen.

Visste du at:

Lillestrøm er landets 9. største kommune.

Lillestrøm kommune ble kåret til Norges kulturkommune 2023 – 2025.

Det er nesten 150 idrettslag i kommunen, med mer enn 34 000 medlemmer, og totalt 650 lag og foreninger. Det var 219 lag og foreninger som mottok driftsstøtte fra kommunen i 2025.

*Lillestrøm er kåret til årets sykkelby 5 ganger
11. juni 1914 tok Roald Amundsen det første sivile flysertifikat i Norge på Kjeller som er Norges eldste flyplass.*

Befolkningen i Lillestrøm kommune kommer fra mer enn 130 land.

På kommunens 6 bibliotek ble det lånt ut 293 653 bøker i 2024, det er tre bøker til hver innbygger.

«Sørumbåten», som ble funnet i 1993 regnes i dag som Norges eldste båtfunn, den er datert til 170 f.v.t og altså mer enn 1000 år eldre enn Osebergskipet.

Lillestrøm er landets tredje største kornkommune.

I 2024 ble Lillestrøm kåret til årets pårørendekommune.

I geoparken på Berger, kan du se Norges eldste stein som er ca. 2 300 millioner år gammel.

15. juni 1973 ble Kjeller i Lillestrøm det første stedet utenfor USA tilkoblet ARPANET, forgjengeren til dagens internett.

Uttrykket «plankekjøring» skal stamme fra at de som kjørte plank fra Sagdalen til Oslo kunne ta seg en blund mens de kjørte, for hestene gikk i kø og kunne veien.

3 Å løse komplekse samfunnsutfordringer

Kommuneplanens samfunnsdel er første skritt på veien for å løse flere komplekse samfunnsutfordringer som er identifisert i planens kunnskapsgrunnlag. (*Tall og fakta 2025*)

Klimagassutslippene reduseres for langsomt.

Skal vi lykkes med å redusere klimagassutslippene raskt nok, må vi omstille oss på mange områder.

I omstillingen til lavutslippssamfunnet må utslippsfrie løsninger erstatte løsninger basert på fossil energi. Elektrifiseringen av samfunnet må skje med fornybar energi. Økonomien må bli mer sirkulær slik at avfall ikke deponeres, men blir ressurser som går til gjenbruk eller gjenvinning.

Det offentlige setter rammer for ressursbruk, avfallsløsninger og utslipp, og må legge til rette for nye, bærekraftige løsninger.

Press på arealer utfordrer naturmangfold, matproduksjon og steds-kvaliteter.

Det er stort press på arealer i Lillestrøm. Det utfordrer både naturmangfold og steds-kvaliteter. Raviner og våtmarksnatur ved Øyeren og langs de store elvene er verdifulle naturressurser med sjeldne plante- og dyrearter; jordbruksarealene er viktig for matproduksjon og beredskap; og skogen er viktig for produksjon av trevirke, biomangfold, klima og friluftsinnteresser.

Alle nærmiljøer og boligområder skal utvikles slik at de blir gode steder for de som skal bo eller oppholde seg der. Det gir det beste utgangspunktet for innbyggernes livsmestring og livskvalitet.

Flere faller utenfor arbeid, utdanning og fellesskap.

Vi ser at stadig flere faller utenfor skole og arbeidsliv. Tallene er særlig alarmerende for de yngre. Det er også noen geografiske forskjeller. Trygge og gode lokalsamfunn er avgjørende for god livskvalitet. Kommunen skal arbeide målrettet med forebygging av ungdomskriminalitet og i samarbeid med

andre myndigheter sikre tiltak som bidrar til trygge oppvekstmiljø og gode lokalsamfunn.

Utenforskap er en stor belastning for den enkelte og for samfunnet. Det er gjerne sammensatte og komplekse forhold som ligger bak utenforskap og det finnes ingen enkle løsninger, men det er viktig at opplæringsinstitusjoner, arbeidsliv og nærmiljøer som er inkluderende.

For å sikre arbeidsplasser og styrke velferdssamfunnet skal kommunen legge til rette for et konkurransedyktig næringsliv.

Vekst og demografiendringer utfordrer kapasiteten i tjenestene våre.

Befolkningsprognoser for Lillestrøm kommune beskriver en befolkningsvekst som blant annet innebærer en vekst i behovet for tjenester, særlig for eldre.

Dette er ofte ressurskrevende tjenester, som krever mange ansatte. Samtidig blir andelen innbyggere i arbeidsaktiv alder lavere. Dette innebærer at kommunen må arbeide for å effektivisere tjenestene og å rekruttere og beholde ansatte.

Kommunen skal sikre en bærekraftig økonomi blant annet gjennom effektiv ressursbruk.

Tillitssamfunnet utfordres av store samfunnsendringer og en urolig verdenssituasjon.

En av de viktigste ressursene kommunen har er befolkningen, og at befolkningen ønsker å bidra i samfunnet, for eksempel gjennom arbeid og utdanning, frivillig innsats og valgdeltakelse. Det er viktig at befolkningen har tillit til myndigheter, politikere, media, forskningsinstitusjoner og ikke minst hverandre. Tillit gjør at vi bidrar mer, føler oss tryggere og at systemer fungerer bedre og enklere.

Norge beskrives gjerne som et tillitssamfunn. Større forskjeller og en urolig verdenssituasjon kan bidra til at tilliten i samfunnet svekkes.

4 Lillestrøm i Norge og verden

Ingen enkeltkommuner eller -nasjoner kan alene løse utfordringene vi står overfor. For å møte dagens komplekse situasjon, må vi sikre samarbeid og samordning.

Lillestrøm kommune er forpliktet til å følge et omfattende sett av regionale, nasjonale og internasjonale føringer. Dette betyr at kommunen ikke kan operere fritt. Beslutninger og handlinger må være i tråd med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

Internasjonale avtaler

Som nasjon er vi forpliktet til flere internasjonale mål og avtaler som skal følges opp i kommunens planlegging og utvikling.

FNs bærekraftsmål inkluderer blant annet å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030.

Parisavtalen er en internasjonal avtale som har som mål å begrense global oppvarming til godt under 2°C over førindustrielt nivå.

Naturavtalen har som mål å stoppe og reversere tapet av natur og økosystemer. Avtalen setter globale mål for å bevare naturen, oppnå bærekraftig forvaltning og bruk, og bekjempe årsakene til nedbygging og forringelse av økosystemer.

FNs barnekonvensjon fastslår at barn har rett til beskyttelse, utdanning, helse, fritid og å bli hørt. Den gjelder alle barn, uansett bakgrunn.

FNs konvensjon om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRDP) har som mål å sikre at personer med nedsatt funksjonsevne får oppfylt sine menneskerettigheter og kan delta fullt ut i samfunnet.

Nasjonale forventninger og lovverk

De nasjonale forventningene til kommunal planlegging legger føringer for hvordan kommunene skal bidra til bærekraftig samfunnsutvikling gjennom utvikling av tjenester og lokalsamfunn. Det innebærer å prioritere tiltak som reduserer klimagassutslipp, styrker naturmangfoldet og fremmer sosial rettferdighet. Planleggingen må ta høyde for demografiske endringer, og sikre effektiv bruk av kommunens ressurser.

Kommunens planarbeid er samtidig forankret i et omfattende lovverk, blant annet plan- og bygningsloven, kommune-loven, helse- og omsorgstjenesteloven, opplæringsloven og kulturminneloven. Disse gir rammene for hvordan kommunen skal forvalte sine oppgaver og sikre innbyggernes rettigheter.

I Lillestrøm kommune brukes disse juridiske rammene aktivt for å sikre helhetlig og langsiktig planlegging, der samfunnsdelen fungerer som et strategisk verktøy for å samordne innsats på tvers av tjenestekområder

Regionale føringer

Lillestrøm kommune er en del av en større regional kontekst, og må forholde seg til føringer fra både Akershus fylkeskommune og Statsforvalteren. Dette gjelder særlig innen samferdsel, arealbruk, klima og folkehelse.

Regionale planer og strategier gir retning for hvordan kommunene i regionen skal samarbeide om felles utfordringer og muligheter. For Lillestrøm innebærer dette å innlemme regionale mål i lokal planlegging, og å bidra til en koordinert utvikling som styrker både kommunen og regionen som helhet.

Regionalt og interkommunalt samarbeid

Aktiv deltakelse i regionale planprosesser gir kommunen mulighet til å påvirke utviklingen i regionen, samtidig som det gir støtte og retning i arbeidet med å skape et bærekraftig og inkluderende samfunn. Ved å støtte opp om regionale planer og føringer sikrer kommunen at lokale prioriteringer er i tråd med overordnede strategier

Samarbeid med nabokommuner er både nødvendig og hensiktsmessig når det gjelder arealbruk, transport, klima, næringsutvikling og beredskap. Slike samarbeid bidrar til mer helhetlig planlegging, bedre ressursutnyttelse og styrket gjennomføringsevne.

Samarbeid er spesielt viktig i planprosesser som berører felles bo- og arbeidsmarkeder, natur- og miljøverdier som krysser kommunegrenser, og der det er behov for samordnet infrastrukturutvikling.

5 Trygghet og bærekraft – mål for samfunnsutviklingen

De utfordringene vi står overfor skal løses gjennom tjenester som er effektive og av høy kvalitet, og som bidrar til innbyggernes livsmestring; stedsutvikling som både tar hensyn til naturverdier, klimakonsekvenser og mennesker; og en samfunnsutvikling som bygger på samarbeid og bærekraft.

I de nasjonale forventningene til kommunens planlegging står det at samfunns- og arealplanleggingen skal legge til rette for trygge, levende og bærekraftige lokalsamfunn. Formålet i plan og bygningsloven er å «fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.»

For å lykkes i arbeidet med å skape et bærekraftig samfunn må vi skape en «bærekraftskultur» i organisasjonen og i samfunnet rundt oss. Vi må forstå bærekraftsmålene og finne ut hvordan vi kan styre og arbeide etter dem.

Arbeidet med bærekraft innebærer ofte komplekse avveininger mellom ulike hensyn. Målkonflikter oppstår for eksempel når tiltak for å redusere klimagassutslipp utfordrer

andre viktige verdier – som økonomisk vekst, bevaring av natur og kulturmiljø, eller når behovet for boliger og infrastruktur kommer i konflikt med naturmangfold og dyrkbar jord. Slike dilemmaer krever helhetlig planlegging og tydelige prioriteringer. Kommunen må finne en balanse mellom kortsiktige behov og langsiktige mål, og utvikle løsninger som både er gjennomførbare og rettferdige. Det er avgjørende at beslutninger bygger på kunnskap, og at innsatsen samordnes på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Fordi utfordringene er komplekse og sammensatte er også satsingsområdene og målene våre det. Kommuneplanens fem satsingsområder omhandler både tjeneste-, steds-, og samfunnsutvikling.

Kommuneorganisasjonen skal bygge sitt arbeid på verdigrunnlaget vårt, som er tillit, inkludering og nyskaping. Dette er ett av våre satsingsområder. De andre satsingsområdene er: Klima og miljø, By- og stedsutvikling, Næringsliv og innovasjon og Hele livet.

Bærekraft

Bærekraftig utvikling innebærer solidaritet med kommende generasjoner, i tillegg til alle de som lever i dag.

Et av hovedprinsippene i bærekraftsmålene er at ingen skal utelates. De mest sårbare menneskene må derfor prioriteres. Eksempel på ekskluderte grupper er mennesker med nedsatt funksjonsevne, flyktninger, etniske og religiøse minoriteter og urfolk.

For å skape bærekraftig utvikling må verdenssamfunnet jobbe på tre områder:

- Klima og miljø
- Økonomi
- Sosiale forhold

Det er sammenhengen mellom de tre dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig. Vi må løse klima- og miljøkrisen; vi må sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn gjennom grønn vekst og mindre ulikhet; og vi må bekjempe fattigdom.

<https://fn.no/tema/baerekraftig-utvikling-fattigdom-og-befolkning/baerekraftig-utvikling>

Samfunnssikkerhet

Tillitssamfunnet og trygge, gode og levende lokalsamfunn i hele landet er de viktigste byggesteinene i den sivile norske beredskapen. (...)

Sammensatt virkemiddelbruk gjør skillet mellom fred og krise mindre tydelig (...). Desinformasjon, påvirkningsoperasjoner, fordekte investeringer i strategisk næringsvirksomhet, forstyrrelser i forsyningskjeder, innsidere i private eller offentlige virksomheter, samt hyppigere digitale angrep, er blitt en alminnelig del av trusselbildet. (...)

Befolkningens evne til å skille mellom sant og usant utfordres. Sammensatte trusler kan ha til formål å skape splid mellom grupper og destabilisere samfunnet. Kommunene skal sørge for trygghet i lokalsamfunnet, og utgjør en viktig del av grunnberedskapen i landet. (...)

Befolkningen, frivillige organisasjoner, privat næringsliv, og lokale, regionale og statlige myndigheter må i større grad ta inn over seg at sikkerhet og beredskap er noe vi alle må ta ansvar for og bidra til.

Totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 2024–2025)

Satsingsområde Klima og miljø

Hovedmål:

Lillestrøm kommune skal omstille til lavutslippssamfunnet, forhindre tap av naturverdier og håndtere klimaendringer.

Delmål:

Lillestrøm kommune skal bidra til mindre ressursbruk og lavere utslipp i lillestrømsamfunnet samt redusere fotavtrykket fra egen virksomhet og arbeide for klimanøytral drift gjennom kostnadseffektive tiltak.

Arealforvaltningen i Lillestrøm kommune skal være strategisk, kunnskapsbasert og varsom, og balansere hensynet til vern og utvikling.

Lillestrøm kommune skal ivareta matjord, sammenhengende grønnstruktur og områder med rikt biologisk mangfold.

Lillestrøm kommune skal legge fremtidens klima til grunn for planleggingen, med særlig søkelys på ny kunnskap, samfunnssikkerhet og forebyggende tiltak.

Lillestrøm kommune har vedtatt et mål om å bli klimanøytral innen 2027. For å nå det målet skal vi minimere utslipp og fremme klimavennlige løsninger i alle utbygginger og anskaffelser. Vi skal både stille krav til andre og være gode forbilder.

Grønne anskaffelser skal prioriteres innen alle tjenesteområder, og for de fleste innkjøpskategorier. For kjøretøy og maskiner kan de direkte utslippene på sikt være mulig å kutte nesten til null, fordi det nå er tilgjengelig teknologi som kan gjøre oss uavhengige av fossil energi.

Energieffektivisering og -fleksibilitet er viktige steg på veien for å løse energikrisen. Gjennom bruk av teknologi kan vi tilpasse egen energibruk og legge til rette for løsninger som innebærer fleksibilitet når det gjelder valg av energikilde og muligheter til å forskyve energibruk i tid. Slike løsninger kan i tillegg til å gi kutt i klimagassutslippene, gi økonomiske innsparinger.

Vi skal også legge til rette for å øke produksjonen av fornybar kraft for å gjøre oss uavhengige av fossil energi. Utbygging av fornybar energi kan krever arealer, og skal planlegges slik at påvirkning på viktige naturtyper begrenses i størst mulig grad.

Befolkningsveksten medfører et stort utbyggingspress. Arealer er et knapphetsgode og en ikke-fornybar ressurs som må forvaltes med varsomhet. I Lillestrøm har vi store naturverdier i kulturlandskap, raviner, vassdrag, våtmark, elvesletter og et mangfoldig dyre- og planteliv, som vi må ta vare på.

Kommunen setter rammer for arealbruken. Arealdisponeringer og naturinngrep kan være irreversible. Derfor er det viktig at vi har kunnskap om områdene vi forvalter, er varsomme og inntar en føre-var-holdning.

Når det er konflikt mellom klima- og miljøhensyn er det viktig å vurdere om det finnes alternativer som er mindre konfliktfylte og finne langsiktige løsninger. Kommunen skal legge vekt på effektiv arealutnyttelse og ha en bevisst lokaliseringsspolitikk. Boliger skal lokaliseres slik at de ikke medfører økt transportbehov. Arbeidsplasser med mange ansatte skal legges nær kollektivknutepunkt. Kommunale tjenester, skoler og idrettsanlegg skal lokaliseres slik at de kan nås av flest mulig uten bruk av bil.

Kommunen skal ivareta kulturlandskap og store og sammenhengende naturområder for å bevare naturmangfoldet og gjøre naturen mer hardfør mot ytre påvirkninger som for eksempel klimaendringer. Det gjør vi ved å ta vare på urørt natur, grøntområder,

kulturlandskap og naturlige vannveier;
restaurere ødelagt natur og kulturmark;
gjenopprette naturverdier samt ha et
bærekraftig skogbruk.

Lillestrøm har verdifulle jordbruksarealer som
er viktig for nasjonens matproduksjon og -
beredskap. Et sterkt jordvern er viktig for å
ivareta disse arealene, for å sikre
matsikkerhet og bærekraftig arealbruk.

En varsom arealforvaltning innebærer også å
ta vare på og hensyn til kulturmiljøverdier der
det er hensiktsmessig. Å ta vare på bygninger

og anlegg som allerede finnes sparer
ressurser, reduserer klimagassutslipp og
bidrar til en sirkulær økonomi.

Bygg og infrastruktur må tilpasses
klimaendringene. Det handler om hvor og
hvordan vi bygger. I klimatilpasning er
naturbaserte løsninger som tar utgangspunkt i
naturlige prosesser og økosystem å
foretrekke. De bidrar til å redusere risikoen for
flom, erosjon og ekstremvær på den mest
bærekraftige måten.

Innenfor satsingsområdet klima og miljø vil vi ha særlig oppmerksomhet på FNs bærekraftsmål 12, 13, 14 og 15.

Bærekraftsmål 12, «Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre», handler om å gjøre mer med mindre ressurser. Det innebærer å minske ressursbruk, miljødeleggelse og klimagassutslipp. Særlig relevante delmål for oss er 12.2 om bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser, 12.3 om reduksjon av matsvinn, 12.5 om reduksjon av avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og ombruk, 12.7 om bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser og 12.8 om at alle har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen.

Bærekraftsmål 13, «Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem», handler om å kutte i utslipp og fange og lagre CO2. og om å satse på fornybar energi og annen ren energi. Særlig relevante delmål for oss er 13.1 om evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer og 13.2 om å innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging.

Bærekraftsmål 14, «Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling», handler både om hvordan ressursene i havet forvaltes og om å redusere forurensning fra landbasert virksomhet. Et særlig relevant delmål for oss er 14.1 som handler om å forhindre og redusere havforurensningen fra landbasert virksomhet, som landbruk.

Bærekraftsmål 15, «Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av arts mangfold», handler blant annet om biologisk mangfold, skog og landbruk. Særlig relevante delmål for oss er 15.8 om innføring og spredning av fremmede arter og 15.9 om prinsipper om økosystemer og biologisk mangfold i nasjonale og lokale planleggings- og utviklingsprosesser

Satsingsområde By- og stedsutvikling

Hovedmål:

Lillestrøm kommune skal legge til rette for utvikling av en attraktiv regionby og livskraftige lokalsamfunn.

Delmål:

Lillestrøm kommune skal håndtere vekst gjennom en samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging som gir grunnlag for bærekraftig mobilitet og infrastruktur.

Lillestrøm kommune skal sikre kvalitet i bebyggelse, byrom og grøntarealer slik at byen og tettstedene blir attraktive for beboere og besøkende.

Steder skal utvikles med en særlig oppmerksomhet på sosial bærekraft. Byen, tettsteder og nabolag skal være trygge og inkluderende og boligområder skal ha plass til innbyggere i alle livsfaser.

Et variert kulturliv og rikt kulturtilbud skal bidra til stedsutviklingen gjennom å skape møteplasser, aktivitet og stedsidentitet, og gi befolkningen en meningsfull fritid.

Lillestrøm kommune skal arbeide for bedre mobilitetsløsninger som sikrer en bedre trafikkavvikling

I by- og stedsutviklingen er det mange hensyn som må tas, og kommunen må balansere behovet for fortetting med bevaring av lokale særpreg og kvalitet. Som planmyndighet har kommunen særlig ansvar for å ivareta de interessene som ikke har andre sterke talspersoner samt bidra til en stedsutvikling som gir trygghet. Det innebærer både å forebygge og å tåle uforutsette og alvorlige hendelser. Fortetting kan bidra til bærekraftig byutvikling ved å redusere behovet for å bygge på nye, ubebygde områder. Imidlertid kan fortetting også by på utfordringer

Boligområder, tettsteder og byen må være inkluderende med plass til innbyggere i alle aldre og livsfaser, og med ulike funksjonsvariasjoner. Vi skal unngå en utvikling som medfører opphoping av levekårsutfordringer.

Lillestrøm kommune vil samarbeide tett med utbyggere for å sikre en tilstrekkelig og variert boligbygging som møter befolkningens behov. Samtidig stiller kommunen tydelige krav til kvalitet i utforming, bokvalitet, arkitektur og plassering. Gjennom tidlig dialog og forutsigbare prosesser skal boligbyggingen bidra til attraktive og bærekraftige lokalsamfunn.

Utviklingen av Lillestrøm som en velfungerende og attraktiv regionby og et godt

kommunesenter er viktig for at Lillestrøm og Romerike skal fremstå som en attraktiv kommune og region for næringsliv, innbyggere og besøkende.

Regionbyen skal ha viktige handelstilbud, arbeidsplasser, kulturtilbud og offentlige funksjoner som skal tjene regionen og tettstedene i kommunen i tillegg til byens egne innbyggere. Det skal legges til rette for en urban utvikling som gir byliv og trivsel for både innbyggere og besøkende. Samtidig skal innbyggerne sikres trygg tilgang til grøntområder og rekreasjonsplasser.

By- og stedsutvikling legger viktige rammer for folkehelsa. En helsefremmende stedsutvikling bidrar til å redusere helseforskjeller og forbedre livskvaliteten for alle, uavhengig av alder, kjønn eller sosioøkonomisk bakgrunn. Ved å innarbeide folkehelseperspektivet i planlegging kan vi fremme fysisk aktivitet, sosial inkludering og psykisk helse. Dette innebærer blant annet å legge til rette for møteplasser, mangfold og grønn mobilitet.

Det skal også legges til rette for utvikling i tettsteder og lokalsamfunn hvor det ikke legges opp til vekst. I Lillestrøm kommune finnes det et mangfold av steder med ulike kvaliteter, og kommunen skal legge til rette for å bevare dette mangfoldet og styrke de ulike stedenes

egenart. Lokalisering av tjenester og institusjoner, og tilrettelegging for næringsliv, kulturliv og frivillighet kan være virkemidler for å oppnå dette. Et variert kulturliv og sterk frivillighet er viktige for å gjøre steder attraktive, skape møteplasser for innbyggerne, og gi grunnlag for gode opplevelser. Gjennom ulike former for støtte kan det profesjonelle kulturlivet og frivilligheten vokse seg sterkere.

I en vekstkommune som Lillestrøm, er det viktig å sørge for at utviklingen skjer på en måte som gir god tilgjengelighet til hele kommunen for alle trafikantergrupper. Mobilitetsløsninger skal utformes slik at de fremstår som attraktive, trygge og tilpasset det enkelte sted.

Særlig i tettbygde og urbane strøk er det et stort potensial for å endre folks reisevaner, men det er krevende å få folk til å reise mer kollektivt eller velge sykkel eller gange, og det kan trolig bare oppnås dersom det blir bedre og mer effektivt enn å velge bil.

Kommunens viktigste virkemiddel for å sikre mer grønn mobilitet er å fremme en areal-

utvikling som bygger opp under kollektivknutepunktene, sikrer bussfremkommelighet og legger til rette for gange og sykkel. Der det ikke er mulig skal vi arbeide for at kollektivtilbudet i kommunen opprettholdes og styrkes.

I arealplanleggingen må klimaendringer hensyntas. Dette betyr at hensynet til fremtidige klimaendringer ivaretas slik at risikoen og sårbarheten for liv, helse, verdier, natur og samfunn reduseres. Føre-var-prinsippet må ligge til grunn i møte med nedbør, skred, flom og ekstremvær.

Teknisk infrastruktur er et premiss i arealplanleggingen. Utvikling bør skje innenfor rammene av den tekniske infrastrukturen vi allerede har. Der infrastrukturen endres, bør det knyttes tydelig til langsiktige behov og mål.

I langsiktig arealstrategi som følger samfunnsdelen, gis de overordnede prinsippene for framtidig arealutvikling. Den gir kommunen et bedre grunnlag for å styre arealbruken i ønsket retning.

Innenfor satsingsområdet By- og stedsutvikling har vi særlig oppmerksomhet på bærekraftsmålene 10 og 11.

Bærekraftsmål 10, «Redusere ulikhet i og mellom land», handler om rettferdig fordeling av ressurser. Det bidrar til å skape stabile samfunn. Forskjellene mellom innbyggerne øker. Det gjelder både i inntekt og formue og i tilgang til skole, helsehjelp og muligheter. Særlig relevante delmål for oss er 10.2 om myndiggjøring og inkludering av alle og 10.3 om å sikre alle like muligheter og unngå forskjellsbehandling.

Bærekraftsmål 11, «Gjøre byer og bosettinger inkluderende», handler om at flere kommer til å bo i byer, og at byer på sitt beste sørger for at mennesker kan leve et godt liv og utvikle seg både økonomisk og sosialt. Særlig relevante delmål for oss er delmål 11.1, som handler om tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester for alle, 11.2, som handler om tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer, 11.3, som handler om inkluderende og bærekraftig urbanisering med medbestemmelse, og 11.7, som handler om allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom.

Satsingsområde Næringsliv og innovasjon

Hovedmål:

Lillestrøm kommune skal legge til rette for utvikling av et sterkt, mangfoldig og konkurransedyktig næringsliv med arbeidsplasser som skaper trygghet, livskvalitet og velferd.

Delmål:

Lillestrøm kommune skal fremmer verdiskaping og lokalt entreprenørskap, og være en pådriver for innovasjon og nyskaping, særlig innen teknologi og grønn omstilling.

Lillestrøm kommune skal legge til rette for et mangfoldig næringsliv og arbeidsplasser i hele kommunen som bygger opp under en ønsket by- og tettstedsutvikling.

Lillestrøm kommune skal bidra til etablering av et innovasjonsdistrikt som samler nyskapende miljøer innen forskning, utdanning og næringsutvikling

Lillestrøm kommune skal være en medspiller for næringslivet og sikre forutsigbare rammevilkår og redusere byråkratiske barrierer for å styrke næringslivets konkurranseevne, vekst og stabilitet.

Et sterkt og mangfoldig næringsliv er en forutsetning for innbyggernes livskvalitet og for en sunn kommuneøkonomi. Verdiskaping i privat og offentlig sektor bidrar til arbeidsplasser, innovasjon og tjenester som kommer hele samfunnet til gode. Lillestrøm kommune skal være en aktiv medspiller i denne utviklingen.

Kommunen har flere roller i møte med næringslivet: som tilrettelegger av gode rammevilkår, som innkjøper med betydelig markedsrett, som samarbeidspartner i utviklingsprosjekter, og som veileder og kompetansebygger for både etablerte virksomheter og gründere. For å lykkes i disse rollene er det avgjørende at kommunen har god kompetanse og kapasitet innen planlegging, samfunnsutvikling og næringsarbeid.

Kommunens rike naturressurser, som skog og jordbruksarealer, gir også store muligheter for bærekraftig verdiskaping. Skogen kan utnyttes som en fornybar ressurs både til bioenergi, byggematerialer og friluftsliv.

Landbruket har potensial for utvikling av alternative næringer som lokalmatproduksjon, grønt reiseliv og velferdstilbud gjennom ordninger som "Inn på tunet".

Lillestrøm har sterke fagmiljøer innen basisnæringer rettet mot teknologi, beredskap, helse og grønn omstilling. Dette er fortrinn vi skal bygge videre på for å sikre høyproduktive arbeidsplasser for innbyggerne, og eksportinntekter for nasjonen. Et aktivt og strategisk samarbeid med forsknings- og utdanningsinstitusjoner, både lokalt og regionalt, er viktig for å styrke næringslivet og fremme innovasjon.

Kjeller er et nasjonalt tyngdepunkt for forskning og utvikling, særlig innen energi, miljø og forsvarsteknologi, og representerer et unikt innovasjonsmiljø.

Som en del av strategien for regional utvikling, vil kommunen bidra til utvikling av et innovasjonsdistrikt i bybåndet Lørenskog–Ahus–Lillestrøm–Kjeller. Innovasjonsdistriktet skal samle næringsliv, akademia gründermiljøer, investorkapital og myndigheter på tvers av kommunegrensene, og offentlig sektor, og være en drivkraft for fremtidens arbeidsplasser og løsninger. Studenter, gründere og investorer vil finne et dynamisk miljø med tilgang til kompetanse, nettverk og markeder.

Nærhet og samhandling mellom aktører vil øke potensialet for nyskaping, verdiskaping og nye typer samarbeid. Lillestrøm har en

sterk tradisjon for teknologisk innovasjon. Innovasjonsdistriktet skal løfte fram en verdensledende innovasjonskultur slik at den blir mer synlig i byrommet og engasjerer samfunnet rundt til samhandling og deltakelse.

Det er viktig at det også finnes samarbeidsarenaer i andre deler av kommunen. Det kan bidra til å styrke lokal identitet, stimulere til samarbeid og utvikling, og sikre at hele kommunen får ta del i verdiskapingen.

Innenfor satsingsområdet Næringsliv og innovasjon har vi særlig oppmerksomhet på FNs bærekraftsmål 8, 12 og 17.

Bærekraftsmål 8: "Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle" handler om at å skape økonomisk vekst og nye arbeidsplasser gjennom anstendig arbeid er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Særlig relevante delmål for oss er: 8.4) om bærekraftig forbruk og produksjon, 8.5 om full produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle og 8.6 om å redusere andelen unge som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring.

Bærekraftsmål 12, «Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre» Dette bærekraftsmålet er nærmere beskrevet under satsingsområdet Klima og miljø.

Bærekraftsmål 17: «Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling», handler om at det trengs nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og sivilsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling.

Satsingsområde Hele livet

Hovedmål:

Lillestrøm kommune skal støtte opp under innbyggernes livskvalitet og mestring av egne liv og legge til rette for inkludering og trygghet.

Delmål:

Lillestrøm kommune skal redusere utenforskap og sosial ulikhet og fremme innbyggernes deltakelse i utdanning, arbeid og samfunnsliv gjennom gode kommunale tilbud og samarbeid med næringsliv, frivillighet og andre lokale aktører.

Lillestrøm kommune skal prioritere helsefremmende tiltak som treffer bredt i befolkningen, for å redusere behovet for tjenester i framtiden.

Lillestrøm kommune skal sikre at tilbud og tjenester gis til rett tid på rett nivå og legge til rette for gode samarbeid med brukere og pårørende.

Lillestrøm kommune skal legge til rette for partnerskap og samskaping i tjenesteutviklingen gjennom et styrket samarbeid mellom kommunen, frivillige organisasjoner og fagmiljøer, slik at innbyggerne får tilgang til innovative, bærekraftige og effektive løsninger i hverdagen.

Lillestrøm kommune skal styrke innbyggernes valgfrihet og tilpassede tjenester ved å fremme fleksible løsninger innen helse, omsorg og utdanning. Samarbeid med frivilligheten og andre samfunnsaktører skal bidra til et mangfold av muligheter.

Livsmestring handler om å tåle de utfordringene livet gir. God fysisk og psykisk helse er et godt utgangspunkt, men livsmestring og livskvalitet handler om mer, og er i stor grad knyttet til den enkeltes opplevelse av mening og tilhørighet.

Det er viktig å forhindre at noen faller utenfor. Utenforskap er kostbart både for den enkelte og for samfunnet. Kommunens viktigste virkemidler for å sikre at alle innbyggerne deltar i samfunnet, er å sørge for en sosialt inkluderende boligpolitikk, trygge oppvekstvilkår, et rikt kulturliv og et framtidrettet og inkluderende arbeidsliv.

Den forventede befolkningsutviklingen vil gi oss en befolkningssammensetning hvor en lavere andel av innbyggerne er i yrkesaktiv alder. Det innebærer at en lavere andel bidrar økonomisk og med arbeidskraft til fellesskapet. For å kunne opprettholde et ønsket velferdstilbud må vi derfor arbeide for at den eldre andelen av befolkningen holder seg frisk lenger og at de som er i yrkesaktiv alder i størst mulig grad bidrar som samfunnsborgere, arbeidskraft og skattebetalere.

Det er viktig å se sammenhengen mellom utenforskap og mangelen på arbeidskraft. Kommunen skal aktivt bruke de virkemidlene som finnes for å få flere inn i arbeidslivet, som arbeidsinkludering og arbeidstrening. Det kan bidra til å løse flere av de utfordringene vi står foran. Dette bør kommunen fremme både som arbeidsgiver og gjennom anskaffelser.

Livskvalitet og helse skapes på mange arenaer. Et attraktivt kultur- og fritidstilbud, robuste frivillige organisasjoner og frivilligsentraler er viktige ressurser som fremmer integrering, trivsel for eldre og aktiviteter for barn og unge. Medvirkning, aktivitet, sosialt samvær og nye opplevelser bidrar til både livsmestring og -glede. Gode tilbud og muligheter i nærmiljøene ~~sm~~ kan gjøre presset på tjenestene mindre.

Kommunen skal sikre at de tjenestene som gis er treffsikre og gis til rett tid. Samhandlingsplikten pålegger oss å sørge for at tjenestetilbudet til den enkelte er samordnet og koordinert. Det innebærer at ulike velferds-tjenester skal samarbeide på individnivå.

Det er store forventninger til kommunens tjenester. Som kommune skal vi lytte til

innbyggerne, men vi må også forberede dem på at det framover vil skje store endringer i det tjenestetilbudet kommunen gir. Utfordringer knyttet til økonomi og mangel på personell krever at oppgavene løses på nye måter. I denne sammenhengen blir forventningsavklaring mellom kommunen og innbyggerne avgjørende – både for å skape forståelse for nødvendige prioriteringer og for å sikre at tjenestene oppleves som rettferdige.

Samarbeid med eksterne aktører er sentralt for å utvikle fremtidsrettede og bærekraftige tjenester. Gjennom partnerskap med frivillige organisasjoner, næringsliv, academia og andre samfunnsaktører, ønsker kommunen å skape et inkluderende og innovativt

tjenestetilbud som er tilpasset innbyggernes behov. I dette arbeidet er også pårørende en sentral ressurs.

Samarbeidet bygger på gjensidig tillit, felles mål og respekt for hverandres kompetanse. Ved å involvere eksterne aktører tidlig i utviklingsprosesser, styrkes kvaliteten og relevansen i tjenestene. Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for samskaping, der ulike perspektiver og erfaringer bidrar til helhetlige løsninger. Når flere aktører jobber sammen, skapes det rom for nye ideer, bedre ressursutnyttelse og økt engasjement blant innbyggerne.

Innenfor satsingsområdet hele livet har vi særlig oppmerksomhet på FNs bærekraftsmål 3,4 og 10.

Bærekraftsmål 3, «Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder», handler om at en forutsetning for å oppnå bærekraftig utvikling er at alle kan leve et friskt og sunt liv. Særlig relevante delmål for oss er: 3.5 om forebygging og behandling av misbruk, 3.8 om allmenn tilgang til gode helsetjenester og 3.9 om reduksjon av antall sykdomstilfeller og dødsfall forårsaket av farlige kjemikalier og forurensset luft, vann og jord.

Bærekraftsmål 4, «Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle», handler om at en god utdanning er grunnlaget for å forbedre menneskers liv. Særlig relevante delmål for oss er 4.1 om at alle skal få opplæring av høy kvalitet som gir relevant og reelt læringsutbytte, 4.2 om tilgang til god og tidlig omsorg og førskole som forbereder grunnskolen, og 4.7 om kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling.

Bærekraftsmål 10, «Redusere ulikhet i og mellom land», handler om rettferdig fordeling av ressurser.

Bærekraftsmål 11, «Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige».

Bærekraftsmålene 10 og 11 er nærmere beskrevet under satsingsområde by- og stedsutvikling.

Satsingsområde Tillit, inkludering og nyskaping

Hovedmål:

Lillestrøm kommune skal være en handlekraftig organisasjon preget av verdiene tillit, inkludering og nyskaping.

Delmål:

Lillestrøm kommune skal ha en bærekraftig kommuneøkonomi, sikre effektive tjenester av god kvalitet og arbeide systematisk for å nå de målene som er satt.

Lillestrøm kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver som legger til rette for selvstendighet, mestring og kompetanseutvikling.

Lillestrøm kommune skal arbeide kunnskapsbasert og samarbeide på tvers av fag og samfunnsområder.

Lillestrøm kommune skal være en pådriver for medvirkning, og inkludere innbyggerne i arbeidet med tjeneste- og samfunnsutvikling.

Lillestrøm kommune skal jobbe kontinuerlig med innovasjon, og ta en aktiv rolle lokalt og regionalt for å utvikle nye løsninger og samarbeid.

Lillestrøm kommune skal i sin tjenesteproduksjon være en innbyggervennlig og næringsvennlig kommune.

Verdiene våre tillit, inkludering og nyskaping skal prege organisasjonen og arbeidet vi gjør både internt og eksternt.

Tillit innebærer at vi er åpne mot samfunnet rundt oss, at vi respekterer brukere og samarbeidspartnere, og at vi gir andre ansvar og handlingsrom. Innbyggerne må oppleve at de blir tatt på alvor og respektert når de henvender seg til kommunen.

Inkludering betyr at våre virksomheter og tjenester er tilgjengelige og forståelige for alle innbyggerne våre, uavhengig av kulturell eller sosial bakgrunn. Det betyr at vi spør innbyggere og brukere til råds og at vi samarbeider på tvers av fag og institusjoner.

Nyskaping innebærer at vi bruker ny kunnskap og prøver ut nye løsninger for å skape ny praksis, og at vi er en lærende organisasjon, risikovillige, tilpasningsdyktige og løsningsorienterte.

De målene vi har satt oss i denne kommuneplanen skal følges opp i annet planverk, økonomi- og handlingsplanen og virksomhetsplaner.

Lillestrøm skal være en innovativ kommune. Vi skal utnytte moderne teknologi og innovative metoder for å forbedre oss, for eksempel

kunstig intelligens, digitale løsninger, smart infrastruktur og dataanalyse kan hjelpe oss til å ta bedre beslutninger og yte bedre tjenester. Innovasjon innebærer alltid en viss grad av usikkerhet. Det må vi har rom for. Vi må også ta høyde for at det kan ta tid før innovasjonsprosjekter gir resultater.

Vi skal organisere arbeidet vårt slik at vi bruker tid og ressurser best mulig for å nå de målene vi har satt. Samarbeid på tvers og samordning av tjenester og tilbud som gis, kan gi bedre tjenester til innbyggerne og mer effektiv bruk av kommunens ressurser.

I arbeidet med å effektivisere er det viktig å fortsatt stille krav om god kvalitet. Samtidig kan det være at trangere økonomiske tider eller mangelen på ansatte krever at vi gjør mindre av noe, at vi må gjøre ting på nye måter eller at det er noe vi skal slutte å gjøre. Vi må hele tiden vurdere omfanget av tjenestene våre og hvilket nivå vi skal ligge på.

Kommunen skal være en attraktiv arbeidsgiver. Mangelen på arbeidskraft, særlig i helse og omsorgssektorene, vil være en stor utfordring framover og vi skal arbeide strategisk både for å rekruttere og beholde, for eksempel gjennom bevisst bruk av

praksisplasser, trainee-stillinger og lærlingeplasser.

Vi skal lytte til innbyggerne, og legge til rette for at de kan delta i utviklingen av kommunen. Gjennom medvirkning får innbyggere en mer aktiv plass i utviklingen av samfunnet og kommunens tjenester, slik at samfunns-utviklingen og tjenestetilbudet i størst mulig grad er tilpasset innbyggernes egne ønsker og behov.

Medvirkning gir innbyggerne kunnskap om, og forståelse for, de beslutningene som fattes.

Det gir tilhørighet og opplevelse av mening og bidrar generelt til å styrke demokratiet.

Lillestrøm kommune løser ikke de utfordringene vi står foran alene. Vi skal samarbeide på tvers av tjenesteområder, med andre samfunnsaktører og frivilligheten. For å få til dette må kommunen sikre at det er kapasitet til samhandling.

Innenfor satsingsområdet tillit, inkludering og nyskaping har vi særlig oppmerksomhet på FNs bærekraftsmål 8, 16 og 17.

Bærekraftsmål 8: "Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle", handler om at å skape økonomisk vekst og nye arbeidsplasser gjennom anstendig arbeid er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Særlig relevante delmål for oss er: 8.4) om bærekraftig forbruk og produksjon, 8.5 om full produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle og 8.6 om å redusere andelen unge som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring.

Bærekraftsmål 16: "Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer", handler om å skape fredelige og inkluderende samfunn. Særlig relevante delmål for oss er 16.6 om velfungerende, ansvarlige og åpne institusjoner og 16.7 om lydhøre, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser.

Bærekraftsmål 17: «Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling», handler om at det trengs nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og sivilsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling.